
Slutrappport för projektet Effektiv tillsyn – handledningsprojekt 2025

Inledning

Att arbeta på en miljöförvaltning kräver att man ständigt håller sig uppdaterad om ny lagstiftning, nationella strategier och åtgärdsplaner från olika statliga verk. Detta samtidigt som planering, prioritering och tillsyn genomförs inom allt från stora industrier, luftkvaliteten på skolor till korvens köttthalt. Många upplever nog att det är svårt att ha överblick över hela arbetsområdet vilket i sin tur kan medföra svårigheter att planera, prioritera, utvärdera och genomföra tillsynen effektivt.

Under 2023 genomfördes ett projekt inom Miljösamverkan Sydost med samma namn "Effektiv tillsyn" där en struktur för effektiv tillsyn plockades fram i form av en checklista för kommunernas miljökontor. Det här är en fortsättning på det projektet. Hur arbetar vi vidare för att uppnå ökad samsyn och effektivare samarbete och därmed effektivare tillsyn?

Syfte och mål

Målet med det här projektet är att fortsatt skapa ramar för en strukturerad och kontinuerlig samverkan mellan kommunerna inom Miljösamverkan Sydost, vilket bidrar till ökad kvalitet och effektivitet i tillsynsarbetet samt en förbättrad arbetsmiljö för inspektörer.

Syftet är att stärka samsynen i tillsynsarbetet och på sikt lägga grunden för en gemensam metodik som främjar en likvärdig och rättssäker tillsyn genom att skapa forum och kontaktytor för långsiktigt kompetens- och erfarenhetsutbyte, både fysiskt och digitalt.

Omfattning och genomförande

Med utgångspunkt i den nationella tillsynsstrategin 2026-2029 bjöd arbetsgruppen under hösten in till digitala temagruppsmöten inom områdena:

- Avfall
- Hälsoskydd
- Miljöfarlig verksamhet
- Avlopp och dagvatten

Syftet med dessa möten var att:

- stärka samverkan
- effektivisera tillsynen och öka kvaliteten
- få utbyte mellan de som arbetar med samma tillsynsområde i de olika kommunerna
- prova på ett nytt arbetssätt inom MSO

På de fyra mötena var det totalt 91 uppkopplade deltagare. Vissa satt fler vid en uppkoppling, andra var med på flera möten. Det fanns mellan 9 och 12 representerade kommuner på respektive möte, av Miljösamverkan Sydosts totalt 13 kommuner. En av två länsstyrelser deltog också.

Slutsats

Projektet har visat att temagruppsmöten som arbetssätt fungerar väl och fyller ett tydligt behov inom Miljösamverkan Sydost.

Utvärderingen visar att deltagarna varit nöjda med upplägget, att deltagandet varit stort och att mötena gett utrymme för många och givande diskussioner. Arbetssättet har upplevts som ett positivt och effektivt sätt att skapa kontakt mellan kollegor i kommunerna, få en gemensam lägesbild och stärka samsynen i tillsynsarbetet.

Genom projektet har det också blivit tydligt att det funnits en önskan att det fanns en gemensam plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte. Temagruppsmötena har bidragit till att identifiera detta behov och samtidigt visat hur ett sådant forum kan utformas, både digitalt och fysiskt. Erfarenheterna pekar på att mindre grupper och mer avgränsade teman ger bättre förutsättningar för fördjupade diskussioner och praktiskt erfarenhetsutbyte.

Sammantaget bedöms projektet ha uppnått sitt syfte genom att pröva och utvärdera ett arbetssätt som stärker samverkan, skapar kontaktytor och lägger en grund för ett mer strukturerat och långsiktigt samarbete mellan kommunerna.

Fortsatt arbete

Arbetsgruppen föreslår att det arbetssätt som prövats inom projektet vidareutvecklas och implementeras som en del av Miljösamverkan Sydosts ordinarie verksamhet. Erfarenheter och synpunkter från utvärderingen bör tas med i det fortsatta arbetet, bland annat inom ramen för MSO:s utvecklingsdialog.

Fortsatt utveckling av nätverk och struktur

Det föreslås att temagrupperna fortsätter att fungera som nätverk för erfarenhetsutbyte och gemensamma diskussioner, både i större forum och i mindre grupper vid behov.

Antalet temagrupper och deras inriktning bör hållas på en lagom nivå och utvärderas löpande, exempelvis årligen, i dialog med kommunerna.

Grupperna bör kopplas till den nationella tillsynsstrategin och ha tydlig närvaro i MSO:s Teams-miljö genom egna kanaler.

Strukturen för respektive nätverk bör få växa fram över tid. Det är varken möjligt eller önskvärt att fastställa all struktur i förväg, utan arbetssättet bör utvecklas gemensamt utifrån behov och erfarenheter i de olika grupperna.

Mötesformer och agenda

För att skapa goda förutsättningar för dialog och erfarenhetsutbyte föreslås att mötena har en agenda som tas fram i samverkan inom respektive temagrupp och skickas ut i förväg.

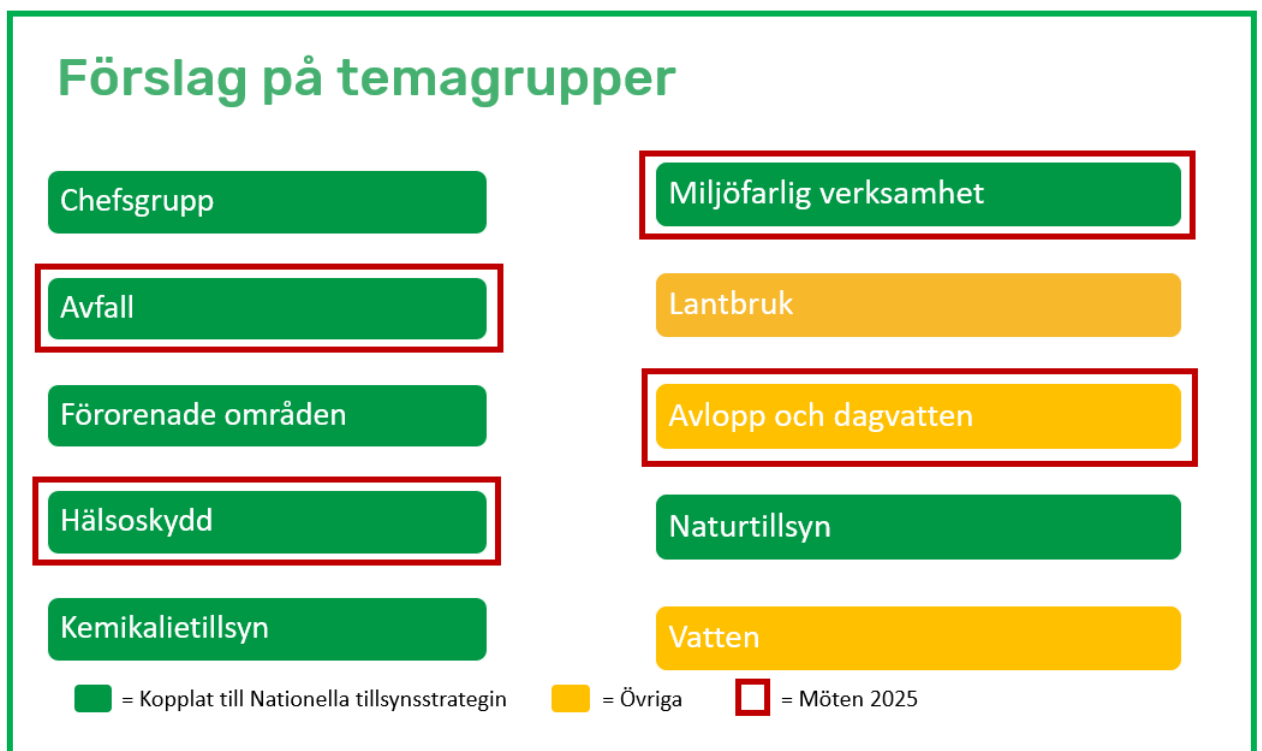
Agendan bör ge utrymme för praktiska exempel, diskussion av specifika ärenden, metodfrågor samt vid behov studiebesök.

Ett gemensamt dokument i Teams kan användas för att samla förslag till kommande agendor mellan mötena. Mötesform och frekvens bör anpassas efter behov och kan variera mellan fysiska och digitala träffar.

Temagruppernas inriktning

Utifrån projektgruppens förslag föreslås vissa justeringar av temagruppernas inriktning:

- Gruppen **Naturtillsyn** kompletteras med strandskydd.
- Gruppen **Miljöfarlig verksamhet** behålls enligt tillsynsstrategin, men kan vid behov delas upp i mer avgränsade möten, exempelvis kring köldmedier.
- Gruppen **Avlopp och dagvatten** ändras till **Små avlopp**, medan större avloppsanläggningar och dagvatten hanteras inom miljöfarlig verksamhet.
- Frågor om rutiner och tillsynsmetodik kan vara återkommande punkter i samtliga grupper.

Projektgruppens förslag på temagrupper som presenterades under temagruppsmötena

Samverkan med Länsstyrelsen och koppling till TVL

Länsstyrelsens roll och medverkan bör fortsätta att diskuteras, liksom möjligheten att se nätverken som en förlängning av tillsynsvägledningen (TVL). Detta bör hanteras löpande och i dialog mellan parterna. Vid temagruppsmötena sågs det som positivt att länsstyrelsen medverkade.

Övergripande tidsplan

Det fortsatta arbetet föreslås följa en stegvis utveckling:

2026

- Knyt arbetet till MSO:s utvecklingsdialog samt till projekt om planering enligt nationella tillsynsstrategin.
- Etablera temagruppernas kanaler i Teams.

2026–2027

- Fortsatt dialog med kommunerna om ett långsiktigt och ändamålsenligt upplägg.

2027

- Integrera arbetssättet i MSO:s ordinarie verksamhetsplan.

Uppföljning av projektets mål

Genom att ta fram ett förslag till ramverk för en strukturerad och kontinuerlig samverkan mellan kommunerna, som nu föreslås utvecklas och implementeras vidare, har projektet lagt grunden för ett långsiktigt samarbete inom Miljösamverkan Sydost. Inom ramen för projektet har det föreslagna arbetssättet också prövats i praktiken, vilket har bidragit till att stärka samsynen i tillsynsarbetet samt skapa nya och förstärkta forum och kontaktytor för kompetens- och erfarenhetsutbyte. Sammantaget bedöms projektets syfte och mål därmed vara uppfyllda.

Arbetsgrupp

Deltagare från kommunerna Gotland, Kalmar, Hultsfred/Vimmerby, Nybro samt Miljösamverkan Sydost.